

Све **в л а с т и т е** именице пишу се великим почетним словом.

З

а Имена, презимена и надимци људи:

- ◆ Дејан, Пејшар, Лука, Ијор, Војислав, Нада, Јасна, Кајшарина, Дејана, Ирена (имена);
- ◆ Николић, Николин, Пејров, Пејровић, Зеремски (презимена);
- ◆ Чкаља, Шуле, Врабац, Мољац, Дебели, Буца (надимци)...

(1) Заједничке именице (устаљени атрибути, звања, титуле и сл.) које су постале саставни део имена пишу се великим почетним словом:

- ◆ Александар Велики, Пејшар Први, Душан Силни, Мика Алас, Црни Ђорђе, Сјари Вујагин, Бик Који Седи, Ричард Лављеј Срца итд.

(2) Ако додаток уз име (атрибут, звање, титула и сл.) није саставни део имена већ га само ближе одређује, пише се малим словом:

- ◆ краљ Милујин, свети Илија, свети Пејшар, свети Сава, владика Данило, јој Милујин, јайа Јован, свети браћа Ђирило и Методије;
- ◆ беј Косјагин, Констаниновић син, Ђурић ојтац, Панјић млађи;
- ◆ директор Нешић, секретарица Јасмина, председник разреда Јован Савић, благајница Новков итд.

Бик Који Седи

Помоћне речи (предлози и чланови) уз имена и презимена пишу се двојачко:

(3) Ако се помоћна реч нађе на почетку, пише се великим почетним словом:

- ◆ Де Гол, Ван Гој, Да Винчи

(4) Ако помоћна реч није на првом месту, пише се малим словом:

- ◆ Шарл де Гол, Винсенј ван Гој, Леонардо да Винчи, Оноре де Балзак, Херберј фон Карајан, Јохан Волфијанј фон Гейте, Тодор од Сјалаћа, Милић од Мачве, Змај од Ноћаја итд.

48

а Скраћени вишечлани називи **држава, предузећа, установа, организација** и сл. своде се на почетна слова:

РС = Република Србија
 РЦГ = Република Црна Гора
 АПВ = Аутономна Покрајина Војводина
 САД = Сједињене Америчке Државе
 УН = Уједињене нације
 ОУН = Организација уједињених нација
 САНУ = Српска академија наука и уметности
 ЦАНУ = Црногорска академија наука и умјетности
 ВМА = Војномедицинска академија
 ЈАТ = Југословенски аеротранспорт
 ФАП = Фабрика аутомобила Прибој
 ПТТ = пошта-телеграф-телефон
 МС = Матица српска
 ЛМС = Летопис Матице српске
 ОШ = основна школа
 РТВ = радио-телевизија

б Одређене скраћенице понашају се као именице (мењају се по падежима), нпр.:

НИН или **Нин** = Недељне информативне новине: *Прочишао сам у НИН-у* или *Нину*,
Танјуг = Телеграфска агенција нове Југославије: *Пренели су вести из Танјуга*.
Унеско: из *Унеска*, *Унесков програм*
Импекс = импорт-експорт: *Скложили смо уговор са Импексом*.
Симпо = Сима Погачаревић: *Купили смо намештај у Симпу*.
Нолит = Нова литература: из *Нолића* или из *Нолић-а*, *Нолићова издања*

в У формули именовања лица **име + очево име + презиме**, често се скраћују име и очево име, док презиме увек остаје неокрњено:

Војислав В. Илић или *В. В. Илић*
Милан Сћ. Пројић или *М. Сћ. Пројић*
С. Раичковић или *Сћ. Раичковић*

49

Редовно се скраћују називи држава и градова на аутомобилским таблицама и разним другим ознакама:

BG = Београд	SM = Сремска Митровица
PG = Подгорица	SU = Суботица
VA = Ваљево	H = Мађарска
ЃА = Чачак	SCG = Србија и Црна Гора
NS = Нови Сад	I = Италија
NI = Ниш	N = Холандија

37

а У навођењу података о месту и времену писања докумената, писама и сл. поступа се на следећи начин:

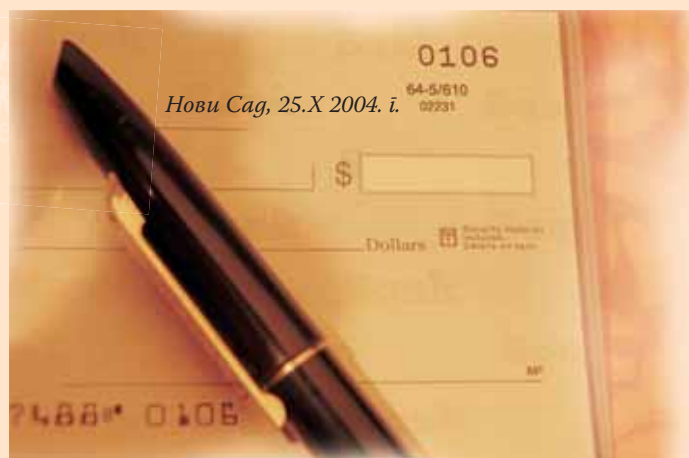
Београд, 25.X 2004. г.

или

Београд, 25.10. 2004. г.

б Ако се речи којима се казују звања, титуле, чинови, занимања и сл. нађу испред имена и презимена, не одвајају се запетом:

*Учићелица Олиа Томић води IV разред.
наставник Славко Терзић
уковник Радоје Нешкович
директор школе Стојан Илић итд.*

(1) Ако се измени редослед и име и презиме дође на прво место, запета се ставља:

*Оливера Рајић, учићелица III разреда
Петар Николић, судија у пензији
Немања Проић, ученик VI разреда и Тања
Пошћић, ученица IV разреда, усјешно иђрају дубл.*

Акцентат

44

а Посебним знацима обележава се акценат речи. Српски књижевни језик има четири акцената:

краткосилазни \\
 краткоузлазни \
 дугосилазни ∩
 дугоузлазни /

(1) Дужина самогласнка (слога) после акцената обележава се цртом изнад њега:

ā, ē, ī, ō, ū

	кратки		
силазни	\\	\	узлазни
	∩	/	
	дуги		

кòњ	мрâв	и́гла	тра́ва
тèтка	здрâвље	шàрен	ру́ка
сва̀дба	вӯковац	расèлити	певу̀шители
гӯсàр	на̀јјачи	бра̀ник	Кана̀ђанин
мишлѐње	Кàрловчàни	чòвечнòст	једноста̀внòст

б Генитивни знак (^) ставља се на крајњи самогласник генитива множине да би се разликовао од других облика с истим гласовима:

Није *ӣи* *госӣа* јабука (ном. јд.).
 Није *ӣи* *госӣа* јабука̂ (ген. мн.).
 Добио је *ӣозив* од *ӣријаӣшеља* (ген. јд.).
 Добио је *ӣозив* од *ӣријаӣшеља̂* (ген. мн.).

Овај знак се употребљава ако текст није акцензован. Ако је текст акцензован, онда се разлике лако уочавају.

6

Властита имена животиња:

- ♦ Шарац, Јабучило, Вихор, Сирела, Пушаль (коњи);
- ♦ Бели, Шаров, Цеки, Цуле, Дона, Хектор, Зији (пси);
- ♦ Маца, Марко, Тијар, Мазуљка, Цица (мачке).

ī

Имена божанстава, светаца и бића из митологије пишу се великим почетним словом:

Бојородица, Бој, Буда, Исус, Ајолон, Афродија, Зевс, Перун, Равијојла, Кенџаур, Химера ...

6

Властита имена из света маште, књижевних дела, филмова и стрипа:

- ♦ Бабароја, Баба Јаја, Снешко Белић (свет маште);
- ♦ Али-баба, Баш-Челик, Пинокио, Црвенкаја, Пейељуја, Снежана, Пейар Пан, Пура Моца (личности књижевних дела);
- ♦ Шилџа, Белка, Паја Паџак, Талични Том, Мики Маус, Маза и Луња, Понио, Том и Цери, Симба, Твији, Беймен, Америкс, Гаши, Хојар Сирашни, Корџо Малџезе, Алан Форд (личности цртаних филмова и стрипа).

Именица бој пише се малим словом када означава божанство у многобожачкој религији или када има опште значење:

*їрчки бој ваїре, словенски бој веїра и у изразима:
дај боже, буди бој с нама, боју їлакаїи, боже сачувај ...*

9

а

Великим почетним словом пишу се имена **грађевина, објеката, споменика** и сл.

- ◆ *Калемегдан* (тврђава у Београду);
- ◆ *Жича, Сојоћани, Манасија, Крушедол, Морача* (манастири);
- ◆ *Пајријаршија, Генералшаб, Бановина* (зграде);
- ◆ *Газела, Дуја* (мостови);
- ◆ *Давид, Венера* (кипови) итд.

б

Ако је име састављено од двају или више делова, поред великог слова прве речи, великим почетним словом пишу се и све властите именице које садржи:

- ◆ *Ђурђеви сџујови, Пећка њајријаршија, Беочински манастир* (манастири);
- ◆ *Николајевска црква, Алмашка црква, Саборна црква, Црква св. Марка или Маркова црква, Храм св. Саве* (цркве);
- ◆ *Бранков мост, Варадинска дуја, Принципов мост, Сџари железнички мост* (мостови);
- ◆ *Сџоменик незнаном јунаку, Сџоменик косовским јунацима, Сџоменик њалим војницима у рајтовима 1912-1918* (споменици);
- ◆ *Пејроварадинска њврђава, Смедеревска њврђава* (тврђаве) итд.

Давид

Калемегдан

Петроварадинска тврђава

Савски мост

Пећка патријаршија

16

а Малим почетним словом пишу се називи различитих производа:

- ◆ *солеа, нивеа, јекодерм* (креме);
- ◆ *азулин, колинос, калодонт, сиџнал* (пасте за зубе);
- ◆ *асџирин, аналџин, бруфен, сода бикарбона, џеницилин* (лекови);
- ◆ *милка, симче, марс* (чоколаде);
- ◆ *барбика, леџо* (дечје играчке) итд.

Радим у Застави.
Возим заставу.

б Обратите пажњу на употребу великог и малог слова у случајевима када су неке заједничке именице добијене од властитих именица и подударају се са њима.

мерцедес (аутомобил)
фиаџи (марка аутомобила)
рендџен (апарат)
џејелин (врста летилице)
жилеџи (ножић за бријање)
дрина (цигарете)
авџусџи (месец у години)
ваџи, џесла (мерне јединице)
далмаџинаџ (пас)
драџољуб (цвет)

Мерцедес (лично име)
Фиаџи (назив фабрике)
Ренџен (презиме његовог проналазача)
Џејелин (презиме његовог творца)
Жилеџи (презиме његовог изумитеља)
Дрина (река)
Авџусџи (лично име)
Ваџи, Тесла (имена научника)
Далмаџинаџ (становник Далмације)
Драџољуб (лично име)